

Мотивація психолога як чинник його професійної успішності

Вивчення впливу професійної мотивації психологів на виконання завдань психологічної служби проводилося у зв'язку з розширенням сфери послуг у галузі практичної психології та проблемою якості виконання професійних завдань практичним психологом. Мотиваційний комплекс особистості психолога включає в себе мотивацію навчальної та професійної діяльності, мотивацію успіху, страх невдачі, фактори привабливості професії. Гіпотеза дослідження полягає в тому, що мотивація виступає фактором професійного самовизначення психолога, формується в процесі професійної діяльності та має прямий вплив на якість виконання ним завдань психологічної служби.

Вибірку склали дві групи практичних психологів по 11 осіб; до першої ввійшли практичні психологи кваліфікаційної категорії «спеціаліст», до другої – практичні психологи II, I та вищої кваліфікаційної категорії.

Аналіз результатів отриманих за методикою Б. Пашнева показав, що молоді спеціалісти віддають перевагу соціально зорієнтованому мотиву обов'язку й відповідальності (27%), пізнавальному мотиву (27%), мотиву отримання інформації (18%), мотиву досягнення успіху (27%), а психологи зі стажем надають перевагу мотиву матеріального добробуту (36%), мотиву досягнення успіху (27%), мотиву обов'язку й відповідальності (18%).

Порівняння особливостей мотивації випускників вишу і фахівців психологічної служби зі стажем роботи біля 5 років свідчить про те, що протягом першого року роботи випускники найбільшою мірою керуються тим фактом, який для них є значущим отримання роботи. Вже на 2-му році у молодих спеціалістів з'являються професійні мотиви, що є провідними впродовж подальших років. Формування у психологів стійкого професійного мотиву свідчить про досить якісно організовану систему навчання та змісту самого навчального процесу, від якого безпосередньо залежить зміна установок молодих людей щодо свого професійного майбутнього. Як наслідок, у психологів з'являється інтерес до змісту своєї професії.

Від закінчення навчання у виші і під час роботи на посаді практичного психолога чинники привабливості професії психолога майже не змінюються. Більшість із них вважають значущими при виборі професії психолога такі чинники як «робота з людьми», «можливість самовдосконалення», «робота вимагає постійної творчості», «робота відповідає характеру». Зазначимо, що всі опитані називали фактори, які є переважачими у професії психолога можливість мати безпосередній контакт із людьми і самовдосконалюватися, а отже,

рости в особистісному й професійному плані.

Отже, професійні мотиви є чинником професійного самовизначення й дещо змінюються в процесі професійної діяльності. На перших етапах роботи практичним психологом у структурі професійних мотивів переважає бажання стати високпрофесійним фахівцем, майстром своєї справи, яке змінюється протягом роботи мотивом забезпечити своєю професією власне майбутнє. Одним із завдань психологічної служби має стати цілеспрямоване формування професійної мотивації психологів, що дозволить їм чіткіше планувати свою професійну діяльність і кар'єру, сприятиме зростанню особистісного професіоналізму та ефективності роботи психологічної служби в цілому.

Підготувала: *Бибич Г.В.*

Ціннісні орієнтації учнів 11-х класів

Ціннісні орієнтації – багаторівневі формування в структурі особистості, що виконують роль регуляторів поведінки. За методикою «Ціннісні орієнтири» М. Рокича, відповідно до якої цінності поділяються на термінальні (цінності-цілі) та інструментальні (цінності-засоби), у дослідженні брали участь 132 учня.

Визначені середні рейтингові значення з кожної категорії цінностей-цілей свідчать, що перше рангове місце займає цінність «здоров'я» (3,6), друге – «любов» (5,3), третє – «наявність хороших друзів» (6,6), четверте – «щасливе сімейне життя» (7,3), п'яте – «матеріально забезпечене життя» (7,5). Останніми в рейтингу є такі цінності як «щастя інших» (12,5), «краса природи і мистецтва» (12,9), «творчість» (13,0). Ранжування цінностей-засобів виявило, що випускники надали перевагу таким якостям, як «вихованість» (6,5), «відповідальність» (7,6), «життєрадісність» (7,7), «незалежність» (7,8), «акуратність» (7,9). Найменш значущими виявилися «ефективність у справах» (11,9), «чуйність» (12,0), «непримиренність до недоліків у собі та інших» (12,4).

За результатами дослідження зробимо такі висновки: 1) велика розбіжність при ранжуванні цінностей свідчить про те, що ціннісні орієнтації випускників не до кінця сформовані, що породжує непослідовність у їхній поведінці; 2) домінантною виявилася цінність «здоров'я» (однозначна по значимості як для хлопців, так і для дівчат); 3) не менш значимі цінності-цілі відносяться до професійної самореалізації особистості і поповнюють групу абстрактних цінностей. Саме вони і будуть займати важливе місце в юнацькому віці наших випускників; 4) надають перевагу таким якостям, як «вихованість», «відповідальність», «життєрадісність», «незалежність», «акуратність», які відносяться до етичних цінностей і цінностей спілкування; 5) дівчата у порівнянні з хлопцями надають перевагу цінностям «любов»,